

PM 2008: RI (Dnr 001-45/2008)

Domstolarnas handläggning av ärenden (SOU 2007:65)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid 31 mars 2008

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen av ärendeutredningens betänkande ”Domstolarnas handläggning av ärenden” överlämnas och återropas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Justitiedepartementet har sänt ärendeutredningens betänkande ”Domstolarnas handläggning av ärenden” (SOU 2007:65) på remiss. Utredningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för och lämpligheten av att till förvaltningsmyndighet flytta över handläggningen av sådana ärenden som enligt nuvarande ordning handläggs av tingsrätt i första instans. Utredningens bedömning och förslag är att övervägande andelen ärenden som enligt den nuvarande ordningen handläggs av tingsrätt i första instans ska flyttas över till olika förvaltningsmyndigheter och att en sådan överflyttning är lämplig för de flesta ärendena. Vidare föreslås att förvaltningsmyndigheternas beslut i de överflyttade ärendena i de flesta fall ska kunna överklagas till allmän domstol.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker huvudsakligen förslagen att flytta över angivna ärenden, som enligt nuvarande ordning handläggs av tingsrätt som första instans, till olika förvaltningsmyndigheter. Med hänsyn till att förvaltningsmyndigheternas beslut i de överflyttade ärendena enligt förslaget ska kunna överklagas till allmän domstol i de flesta fall så kvarstår rätten till domstolsprövning. Stadsledningskontoret ser vidare en positiv effektivisering i förslaget.

Mina synpunkter

Reformeringen och moderniseringen av domstolsväsendet syftar till att renodla domstolarnas verksamhet. En utveckling som stärker domstolarnas möjligheter att fokusera på den dömande verksamheten är positiv ur rättsstatssynpunkt. Rättsstatens legitimitet vilar i hög grad på medborgarnas möjlighet att erhålla kompetent och saklig prövning i domstol förhållandevis skyndsamt.

Effektiviteten måste emellertid uppnås utan att avkall görs på rättssäkerheten. Detta krav förefaller vara tillfredsställande uppfyllt i och med att de ärenden som utredningen föreslår flyttas över till förvaltningsmyndigheter tenderar att vara otvivelaktiga samt genom att möjligheten till domstolsprövning kvarstår i de allra flesta av ärendena. Jag ställer mig därför positiv till utredningens förslag.

Beträffande den del av betänkandet som specifikt berör kommunen genom överförmyndarnämnden instämmer jag i vad som framförts av stadsledningskontoret och överförmyndarförvaltningen. Det är angeläget att lagstiftningen när så är påkallat förändras för att efterkomma utredningens förslag för att säkerställa en så smidig och kvalitativ handläggning som möjligt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen av ärendeutredningens betänkande ”Domstolarnas handläggning av ärenden” överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 28 februari 2008

KRISTINA AXÉN OLIN

Bilaga

Sammanfattning av ärendeutredningens betänkande ”Domstolarnas handläggning av ärenden” (SOU 2007:65)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vänsterpartiet anser att om statliga ärenden förs över till kommunen ska staten också tillskjuta medel till kommunen. Därför kommer vi att bevaka utvecklingen för Överförmyndarförvaltningen om beslut fattas att föra över ärenden.

ÄRENDET

Justitiedepartementet har sänt ärendeutredningens betänkande ”Domstolarnas handläggning av ärenden” (SOU 2007:65) till 71 remissinstanser som ombetts inkomma med synpunkter senast den 31 mars 2008.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för och lämpligheten av att till förvaltningsmyndighet flytta över handläggningen av sådana ärenden som enligt nuvarande ordning handläggs av tingsrätt i första instans. Utredningens bedömning och förslag är att övervägande andelen ärenden som enligt den nuvarande ordningen handläggs av tingsrätt i första instans ska flyttas över till olika förvaltningsmyndigheter och att en sådan överflyttning är lämplig för de flesta ärendena. Vidare föreslås att förvaltningsmyndigheternas beslut i de överflyttade ärendena i de flesta fall ska kunna överklagas till allmän domstol.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Ärendet har beretts av kontorets juridiska avdelning i samråd med överförmyndarförvaltningen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 februari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslagen att flytta över angivna ärenden, som enligt nuvarande ordning handläggs av tingsrätt som första instans, till olika förvaltningsmyndigheter. Med hänsyn till att förvaltningsmyndigheternas beslut i de överflyttade ärendena enligt förslaget ska kunna överklagas till allmän domstol i de flesta fall så kvarstår rätten till domstolsprövning. Stadsledningskontoret ser vidare en positiv effektivisering i förslaget.

Vad gäller förslaget avseende överflyttning av handläggning av ärenden om förordnande av förmyndare för underårig till överförmyndaren, (avsnitt 11.2.6.2 i betänkandet), gör Stadsledningskontoret följande reflektioner.

I 5 kap 2 § socialtjänstförordningen anges att om socialnämnden får veta att någon åtgärd behöver vidtas i fråga om vårdnad, umgänge eller förmynderskap för ett barn, skall nämnden göra en framställning eller ansökan om det hos den domstol till vilken ärendet hör.

Om ärenden om förordnande av förmyndare överflyttas till överförmyndaren krävs en följdändring i 5 kap 2 § socialtjänstförordningen på så sätt att socialnämnden i dessa fall skall göra en framställning till överförmyndaren istället för hos domstol.

I mål enligt 6 kap 7, 8 och 8a §§ föräldrabalken angående överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad vårdnadshavare kan det finnas tillfällen där det inte är lämpligt att låta förmynderskapet följa vårdnaden och i sådana fall har rätten möjlighet att förordna olika personer som vårdnadshavare och som förmyndare. Frågan om förordnande av förmyndare initieras då hos domstolen genom att socialnämnden när den ansöker om överflyttning av vårdnaden till särskilt förordnad vårdnadshavare, samtidigt enligt 5 kap 2 § socialtjänstförordningen anmäler till domstolen om behov av att förmynderskapet anförtros åt någon annan person än den föreslagna vårdnadshavaren. Om frågan om förordnande av förmyndare överflyttas till överförmyndaren så kommer frågorna om vårdnadsöverflyttning och förordnande av förmyndare i dessa fall inte kunna handläggas gemensamt.

Stockholms överförmyndarförvaltning har avgett följande synpunkter.

Överförmyndarförvaltningen har inte något att erinra mot förslaget att handläggningen

av otvistiga ärenden om anordnande, omprövning och upphörande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken, liksom ärenden om förordnande och entledigande av förmyndare för underårig, flyttas från allmän domstol till överförmyndaren.

Överförmyndarförvaltningen anser vidare att det bör klargöras att det inte föreligger någon rätt till ersättning för enskild för den enskildes eventuella rättegångskostnader i samband med domstols överprövning av överförmyndarens beslut. Överförmyndaren övergår ju till att bli en motpart i en överprövningsprocess.

Överförmyndarförvaltningen vill slutligen uppmärksamma bestämmelserna i 10 kap 5 § socialtjänstlagen som begränsar möjligheten till delegering av bl a vissa beslut enligt föräldrabalken och att en sådan begränsning också bör övervägas i överförmyndarens verksamhet, detta för att värna om tillräcklig kvalitet i de enskilda ärendena.

Stadsledningskontoret delar överförmyndarförvaltningens synpunkter .